

Kern 3489 (1-15)

546

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
NOTIONEM 7
CRISEOS SISTENS.

QVAM
CONSENSV ATQVE AVCTORITATE GRATIOSAE
FACVLTATIS MEDICAE
IN ALMA FRIDERICIANA
PRO
GRADV DOCTORIS MEDICINAE
LEGITIME OBTINENDO
DIE II. FEBR. MDCCXCIII.
PVBLICE DEFENDET
AVCTOR
IO. FRIDERICVS CHRIST. THIEME
NEBRAE - SAXO.

HALAE,
LITTERIS TRAMPIANIS.

DISSERTATIO TRAVAGIARIS MEDICA
NOTIONUM
CRISSEOS SISTENS

CONSENSU ATORE & FACULTATE CANTONIS
FACULTATE MEDICAE
H. ALMA MATERIA
GRADU DOCTORIS MEDICINAE
LEONARDI DE WITTE
DNE II. FEBRU. MDCCCIII
DNE II. FEBRU. MDCCCIII
DNE II. FEBRU. MDCCCIII
DNE II. FEBRU. MDCCCIII
DNE II. FEBRU. MDCCCIII
DNE II. FEBRU. MDCCCIII

HALLAE
LITTEAE FRANKIAE

ILLVSTRISSIMO ET GENEROSISSIMO,
V I R O,
D O M I N O
FRIDERICO GVILIELMO
C O M I T I
DE SCHVLENBVRG - KEHNERT,

POTENTISSIMI REGIS BORVSSORVM GENERALI LEGATO
COPIARVM EQVESTRIVM,
ADMINISTRO REGIO RERVVM PVBLICARVM ET BELLICARVM,
PRAESIDI COLLEGII, QVOD BELLICAS RES DIRIGIT,
INSTITVTI REGII DANEISTICI, QVOD BANCAM VOCANT,
PRAEFECTO SVPREMO,
ARCHIOPSARTYTAE HAEREDITARIO ELECTORATVS
BRANDEBVRGICI,
BALLIVO CAPITVLARI PRINCIPATVS MEVRSENSIS,
BALLIVO WITTMVNDENSI IN FRISIA ORIENTALI,
EQVITI ORDINIS AQVILAE NIGRAE ETC.

D O M I N O
SVO LONGE GRATIOSISSIMO,

ILLUSTRATIONES ET TABULAE

DE

DOMINO

FRANCISCO

DE

DE SCIENTIARUM

INSTITUTO

CONSTITUTIONE

AD

REPUBLICANAM

REPUBLICANAM

REPUBLICANAM

REPUBLICANAM

REPUBLICANAM

REPUBLICANAM

REPUBLICANAM

REPUBLICANAM

DOMINO

FRANCISCO

NEC NON
ILLVSTRISSIMO ET GENEROSISSIMO
V I R O,
D O M I N O
H E N R I C O
COMITI DE SCHLABRENDORF,
CANONICO REGVLARI CAPITVLI MAGDEBVRGICI,
DYNASTAE IN GRAEBEN ETC.

P A T R O N O
PIE VSQVE AD CINERES VENERANDO
HASCE PRIMITIAS
S A C R A S

VVLT ET OFFERT

A V T O R.

NEC NON

MINISTRISIMO DE DENEGISSIMO

VIR Q

DOMINO

HEINRICO

COMTE DE SCHLARBURG

CAMBRON PROTECTOR

DEUTSCHEN REICH

PATRONO

PIEVSQUE AD CIVITATEM VITRANO

HASCE TRINITAS

SACRAS

VULT ER OFFERT

AVTOR

De Crisi morborum.

Cum mori majorum infervituro mihi in animo fuerit, specimen, quod ajuunt, inaugurale elaborare, inter innumera, quae ex medicina sumi possunt, themata, illud accuratius considerandum, pertractandumque electum mihi-que propositum habeo, de quo in omni fere libello, qui de rebus medicis tractat, omnique in morbo obvio sermo est, cujusque objectum tanti quoque momenti habetur, ut ab una medicorum parte, absque accuratiori hujus rei cognitione praegressa, ullam cum aliquo successu felici medicinam aegris fieri posse negetur; cujusque natura denique atque vera conditio simul ita obscura est, ut ab altera medicorum parte adhuc dubia moveantur, an res ipsa revera detur; de qua re denique a temporibus Hippocratis usque ad hodiernum tempus controversiae inter medicos gestae sunt. — Qua ex causa pretii operae esse videtur, notionem hujus objecti eruere atque, quantum per virium tenuitatem licebit, stabiliorem reddere; dein ea, quae ex notatione & eruta hujus rei natura sequuntur, deducere adque in usum praxeos medicae brevibus proponere.

Quaeritur itaque, quid medici sub voce criseos intellexerint? Sunt, qui quemcunque morbi exitum, finem, crisin habeant, ut Hippocrates, eiusque sectatores; alii vero tantummodo eum morbi exitum, in quo evacuationes, quas ideo criticas vocarunt, sensibiles succedunt, crisin appellant; cum e contra exitum morbi nulla evacuatione sensibili stipatum lyfin esse volunt, ut Galenus, qui ideam Hippocratis de crisi quidem excepit, at eo determinavit atque restrinxit, ut semper evacuationem quamdam sensibilem comitem habeat. — Aliis vero crisis potius actio virium ut ajunt, medicatricium periodica esse videtur; alii denique quibus sanitas motibus quibusdam atque harmonicis consistere videtur, morbus vero motibus, ab istis naturalibus — abhorrentibus, crisin intermedios inter eos status sanitatis & morbi motus esse censent, ut Testa.

Contra a temporibus Hippocratis usque ad nostra non pauci exstiterunt medici, qui omnem crisin, siquidem phaenomena periodica in morbis ea subintelligis, plane abnegarunt, cum naturam minime temporibus quibusdam adstrictam esse censuerint. Quibus ex causis mihi licebit, investigare, an crisis existat, & quid ea sit; immo si res poseeret, novam viam considerationis legere.

Crisin tantummodo in morbis aut post morbos occurrere, omnes medici, qui de crisi unquam differuerunt, consentiunt. Quamobrem ex notione morbi optime notio
criseos

criseos eruenda erit; & postquam, quidquid in morbo in universum sumto obvenit, propriis nominibus jam praeditum, abstraximus, id, quod superstes manet, notionem criseos suppeditabit.

Morbi notio itaque determinanda est, quaeritur: quid est morbus? Contrarium oppositum statum — aut certe a statu sano corporis humani vivi abhorrentem esse ferunt medici. — Ut itaque ea determinetur, necesse est ut antea status sanitatis determinetur. Quid est igitur status sanus?

Sanitas s. status naturalis ad totum corpus refertur. Via itaque, quam natura rei ipsa legendam indicaret, considerationis, esset, ut inquiretur, quibus consistat corpus particulis? quid quaeque harum conferat ad constituendum totum corpus ejusque statum sanum? an vita ex concinnitudine omnium particularum constitutarum obtineatur? vel an potius vis quaedam peculiaris corpori insit, cui vita & conservatio totius corporis debetur? quae disquisitio, si eam ulterius prosequeretur, me nimis a scopo hujus dissertationis abduceret. — Rerum natura mortalibus latet, tantum Phaenomena iis sunt data. Haecce sunt in corpore vivo: Sensatio, motus. His causam subesse putamus, quam vim vitalem vocare medicis lubuit; cui itidem nutritionem & conservationem corporis a putredine &c. tribuunt. Si vero vita dependet ab hac vi ejusque actione, tantum

men-

mensura quaerenda erit, quae requiritur ut vis vitalis & corpus stet in statu naturali; quam mensuram praebent functiones corporis omnes rite succedentes. Non praetervisum tamen esse putes, functiones hasce etiam mensuram quamdam sibi vindicare, qua earum justa successio demum determinari potest. At minus haec huc facere videtur. Morbus s. status praeternaturalis corporis itaque is status vis vitae erit, quo functiones corp. vivi non amplius rite obeuntur. —

Scholion.

Si vita vi sic dictae vitali debetur, statusque sanus corporis ab ejus justa ac naturali conditione dependet, morbusque nil nisi recessus hujus vis ab hoc statu naturali est, sequitur, ut omnis morbi causa quam proxima in vi vitali ipsa quaerenda sit, siquidem morbum a phaenomenis distinguere nos oportet.

Quibus praemissis nunc scopo nostro propius accedimus, quaestionemque istam maximi momenti movemus:

quomodo vis vitalis immutari possit?

Quatruplex esse videtur via. Nam per se perspecta hac re

- I. vis vitalis sola per se & ex se immutari [forsan posse videtur. — Hoc quidem ideae vis, contradicere videtur neque pertinaciter contendere quis ausus fuerit. At tamen vis vitalis ea gaudere potest constitutione, iisque
- con-

conditionibus obnoxia esse, ut, dum actiones suas debitas edit, sub quibusdam conditionibus immutationem aliquam subeat.

II. vis vitalis immutari potest iis corporis partibus, quibus inest, quarumque ministerio ad actiones suas utitur. Si nempe relatio mutua, quae inter vim vitalem & partes corporis sensibiles, — solida viva & fluida intercedit, tollitur aut mutatur, vis vita ipsa immutabitur.

III. vis vitalis animo ejusque affectibus;

IV. Vis vitalis denique rebus externis, quae [in] eam agunt, immutatur.

Classis causarum immutatae vis vitae itaque esset duplex:

a. vel in vi vitali ipsa latent, vel:

b. extra vim vitalem sitae sunt.

Posterior in causas materiales et

— — iamateriales aut: morales dispeccitur. —

Quodsi causas dividere velis, prout sint materiales aut non materiales — morales cum causis primae classis coincidunt; atque si morborum classis causis superstruere velis, erunt:

I. morbi absque materia.

II. morbi cum aut a materia.

Quae

Quae posterior vero denuo in plures dispecsi patitur species, Nam

	causa materialis	sensibus percipi potest,
itaque	— — —	sensibilis,
aut	— — —	sensus nostros fugit,
	— — —	insensibilis.

Porro quoque causae materiales postquam in vim vitalem egerunt atque statum ei praeternaturalem, qui & post causas amotas perseverare valet, contraxerunt, effugere & evanescere possunt. Vice versa pathemata vis vitalis primaria, vitia in humoribus, forsitan quoque solidis producere possunt, quae sublatis istis, ut praesentibus adhuc, nova inducunt vis vitalis pathemata; ita ut nunc vitium humorum revera pro causa sananda haberi debeat.

In omni morbo vis vitalis patitur & morbi primae classis vi vitali ex toto continentur — itaque praeter eam *nil in iis aliud*.

Morbi vero alterius classis constituuntur

vi vitali male se habente, &

causa quadam, cui vis vit. status morbosus debetur, extra vim vitalem sita.

In prima classe tantum respectus ad vim vitalem, in altera morborum classe, respectus ad vim vitalem quae patitur malam affectionem; ad causam morbificam; & denique ad mutuam relationem, quae vim vitalem & causam morbificam intercedit.

Morbi

Morbi primae classis absque evacuatione causae materialis solvi possunt.

In morbis alterius classis causa quaedam materialis quidem removenda venit, at semper sensibili ratione hoc fiat non necesse est.

E quibus patet, Crisin, siquidem evacuationibus sensibilibus eam consistere aut certe semper & necessario iis stipatam esse volunt medici, minime omnibus morbis competere; neque Lysin quidem.

Qua ex ratione & insuper quoque aliis, ista medicorum sententia de crisi minus omnibus probari potest. Sequitur ut ulterius inquirendo insistamus.

Liceat itaque morbum ipsum in stadia sua discescere.

Morbus, si recessus vis vitalis a statu suo naturali est, quoad tempus, initium sibi vindicet necesse est, hoc morbi stadium itaque quoque

initium morbi vocarunt medici.

Status vis vitalis a statu naturali magis magisque recedere potest, quod stadium

incrementum morbi appellant.

Sed necesse est, ut in puncto quodam incrementum morbi sistat, ultra quod non scandere potest morbus. Hoc

Acme

Acme, summum morbi stadium appellant, in quo morbus aut per aliquod tempus perdurat, aut statim de-
crescit, aut morte aut alio modo finitur.

Ab eodem temporis momento, quo morbus decrescit
statusque praeternaturalis statui naturali propius denuo
accedit

decrementum morbi incipit.

Quod usque ad punctum id perdurat, quo statum na-
turalem attingit; quod quoque in posteriori temporis dimi-
dio

stadium reconvalescentiae audit.

Sed etiam de stadio cruditis & coctionis ferunt medi-
ci. Interesse itaque debet, scire, quid sub his intelligi
velint.

Duplex est respectus, quo haec stadia sumserunt me-
dici, ad causam nempe materialem & morbificam retulerunt
medici quidam, & potissimum antiquioris aeri — alii vero,
qui sunt recentioris aetatis, ad vim vitalem, quae patitur.

Prioribus cruditas est ea materiei morbificae conditio, qua
morbum excitavit, noxia itaque & inimica; quod stadium eo
usque praesto esse putant, donec ista materiei mala & no-
cens conditio in blandiorem & innoxiam transmutata est, ex
quo temporis momento stadium coctionis — secundum
istorum medicorum sententiam, incipit.

At patet, haec duo stadia, siquidem in hoc sensu ea
simis, non omnibus morbis competere posse, iis nemque
non

non, quibus nulla extra vim vitalem sita, aut nulla saltem causa materialis subest. — Porro quoque ista stadia corrumpere videntur, cum materies morbifica, si eam per se spectas, in initio morbi sive in primo temporis momento, quo vim vitalem afficit, nocentissimae indolis sit necesse videtur; Nam si corpori vires insunt, quibus materiei morbificae mala conditio debellatur, ab initio morbi statim mitigabitur, eoque magis innoxia blandaque evadet, quo magis ab initio morbi recedit, donec nulla amplius materiei morbificae noxia vis inhaeret. At eodem in momento, ex sententia medicorum hujus partis, morbus desinit, itaque dua diversa stadia non distingui possunt; neque incrementum morbi ex istorum medicorum sententia commode explicari posset, nisi supponere velis, materiei morbificae, quousque stadium incrementi morbi perdurat, semper novam copiam corpus intrare aut id aggredi. Necesse est, ut materies morbifica ad vires vitales referatur.

Exinde vero proficiscitur sententia altera medicorum de stadio cruditatis atque coctionis, secundum quam stadium cruditatis ab initio morbi incipit, atque, quousque status vis vitalis a statu naturali adhuc magis magisque recedere pergit, perdurat; Ab eodem vero temporis momento, quo vis vitalis ad statum naturalem regreditur, eique propius accedit, stadium coctionis incipit, quod usque eo perseverat, donec statum naturalem attingit. Dividere hoc stadium in plura, nulla exstat ratio. Quo vero hunc attingit, sanitas praesto est atque restituta. Itaque nil superest in morbis, quoad
 possi.

tempora, ideoque non intelligitur, quo crisis collocare possimus. Stadium itaque morbi singulum & proprium constituere nequit crisis. Si itaque ea existere jubetur, alio respectu, quam respectu temporum morbi, id esse oportet.

Ex consideratione morbi in universum, modo instituta, apparet: triplicem tantum respectum in morbis dari, nimirum ad vim vitalem, ad causam morbificam, & denique ad mutuam relationem. Itidem postea, cum de diversis morborum temporibus atque stadiis loquuti sumus, evincere ausimus, neque in vi vitali absque relatione ad causas morbificas, neque in causis morbificis solis, ni ad vim vitalem relatas eas cogites, notionem Criseos quaerendam esse. Itaque tantummodo tertium superest, relatio quae vim vitalem intercedit, atque causam morbificam. Relatio causae morbificae ad vim vitalem vocatur *actio* causae morbificae; relatio vero vis vitalis ad causam morbificam *reactio* vis vitalis vocatur. *Crisis itaque actio vis vitalis in morbis erit*. Dividere tamen satius erit eam in actiones criticas quae causas & in Crisin, qua effectum earum. Nunc ulterius investiganda est haec materies. Atque si quid constans, in actione virium vitalium in morbis, inveniatur, hoc notioni Criseos dein adhuc adjiciendum erit.

Quaestio itaque movenda venit: an vis vitalis in morbis alio more agat, quam in statu naturali, an actiones nunc exferat, quae in statu sanitatis non prodit, ita ut quasi nova vis in corpore enata esse videatur? — Si hoc ita esset,
actio-

actiones quae nunc provenirent, proprie criticae vocandae essent. — Quam vero quaestionem hoc loco fusius non considerare licet. — Sed quomodo vis vitalis se habeat ad causam morbificam, quaeritur; an nempe ejus actio ad tollendam causam inimicam spectet? — Revera id sic se habere videtur, cum vis vitae actio in morbis contra causam hostilem directa sit, neque vis sibi ipsi inimica esse possit. Itaque & hoc notioni Criseos adjungendum est: ut actio vis vitalis in morbis

morbi tollendi causa succedat.

Inquirendum nunc venit: Quomodo vis vitalis agat? quibus conditionibus obnoxia sit? quasque denique leges sequatur? — Quarum quaestionum responsa ex physiologia petenda sunt; quibus vero omnino is, qui hanc rem — doctrinam de Crisi fusius tractaturus & ut ita dicam quasi systema hujus doctrinae exstructurus est, utatur necesse erit. Hic tantum hujus legis, quam vis vitalis sequitur, mentionem facere licet:

Vim vitalem, quando frequenter aut vehementi quadam ratione ad actionem quamdam provocatur — hanc eandem actionem & evanida, semota causa, repetere.

Exempla, quibus haec lex vis vitae illustratur, hoc loco proferre non licet; praeter ea, quae dein, quando de periodicis differemus actionibus virium vitalium, enumerabuntur. Hic adnotare licet: de hac lege consuetudinem ortum ducere. Restat quaestio, an actiones vis vitalis, ni omnes certe quadam

quaedam temporibus quibusdam & certis adstrictae sint? —
 Experientia atque solers medicorum observatio tam in statu naturali quam praeternaturali omnino multa istarum actionum vis vitalis temporibus quibusdam succedentium, quasque si repetuntur periodicas appellarunt, exempla colligerunt; neque desunt & in reliqua rerum serie phaenomena periodica.

Atque cum a multis medicis istae virium vitalium actiones periodicae in dubium sunt ductae, aut plane omnino abnegatae, certe quatenus ad crisin referuntur, non alienum erit, fusius de hac re differere. Liceat itaque primo exempla phaenomenorum periodicorum ex reliqua natura, quaedam proferre; propterea, quod haec, ut postea forsitan patebit, vim |quandam in vires vitales exserunt, atque iis itidem rationem ad periodicas quasdam actiones praebere videntur; & quod quoque quasi argumento actionibus vis vitalis periodicis esse possunt. Huc spectant: variae Solis stationes quotidianae & annuae, Aequinoxia, solstitia; varia, quae inde dependent, diei ac anni tempora, dies, nox, veris tempus, aestatis, autumnii atque hiemis; variae atmosphaerae constitutiones periodicae, venti &c. variae in superficie terrae mutationes; resolutiones & novae compositiones corporum; quibus processibus quasi chemicis aëris aliarumque rerum mutationes producuntur. — Forsan quoque atmosphaera constitutiones singulares non solum quotannes, verum etiam per majora temporis spatia subit; post triennium singulum, uti quidam volunt, quinquennium

quennium, post novenos annos, &, ut afferit iste magnus Astronomicus la Grande undevicenos annos.

Lunae quotidiana & mensualis ad terram positio, & quae inde dependent, mutationes atmosphaerae, aliarumque forsan rerum, quae denuo in corpora animalia agunt.

Porro regni vegetabilis mutationes periodicae. Plantae & arbores &c. certo quodam tempore viridescunt, gemmas atque flores acquirunt fructusque ferunt, qui stato quodam tempore maturescunt. —

Non pauca exstant phaenomenorum periodicorum in corpore humano tum sano cum aegro exempla —

Sic Somnus eodem tempore plerumque redit, deceditque, quo hucusque ex quodam temporis spatio accesserat atque evanuerat. Sic desiderium ciborum atque potulentorum stato tempori certe in plerisque hominibus adstrictum est; atque si hoc tempus praeterlapsum est, desinit, etiamsi ei haud satisfeceris. Digestio ciborum, praeparatio chyli, resorptio ejus atque advectio ad systema vasorum sanguiferorum, &c. succedunt atque perficiuntur intra temporis quoddam spatium.

Porro excretiones — per alvum, urinam, forsan quoque cutem huic legi obnoxia sunt; neque semper a praesenti irritamento in partibus, ubi succedunt, determinantur — cum constat, homines, qui cuidam tempori affueti sunt, excretiones, per urinam absolvere, quin tanta in

copia

copia materies excernenda in vesica urinaria collecta sit, ac aliis temporibus, in quibus tamen nullae succedunt.

Sic quoque partes corporis humani motibus quibusdam adsuescunt.

Dentitio.

Partus itidem huc pertinet,

Menstruationes sexus sequioris,

Aetatum stadia, anni climacterici, &c.

In statu praeternaturali non rariora occurrunt phaenomena periodica.

Plura a recensitis status naturalis dependent,

Sic cuique fere aetati proprii morbi competunt.

Haemorrhoides, aliaque profluvia sanguinis.

Arthritis paroxysmis periodicis aggreditur,

Asthma, ut Floyer on the Asthma, docuit.

Varia ulcera cutanea periodos servant.

Plures morbi exanthematici quibusdam temporibus homines corripunt; atque omnes fere decursum periodicum sibi vindicant; inde variolarum stadia ebullitionis, eruptionis, suppurationis atque exarescentiae — quorum singulorum in regula per triduum stat.

Varia pathemata, quae nervosa dicuntur.

Spasmi, convulsiones, epilepsia, tetanusque.

Dolores periodici, ut e. g. Hemicrania.

Nullis

Nullis vero in morbis adeo luculenta obveniunt phaenomena periodica, quam in febribus — & potissimum febribus intermittentibus.

Quibus hucusque recensitis phaenomenorum periodicorum exemplis satis evicta erit natura actionum certe plurimum vis vitae periodica, ita ut Notioni criseos & hoc adicere liceat. Erit itaque Crisis:

Actio vis vitalis in morbis, morbi tollendi causa succedens, ex parte periodica.

Non amplius quaestio nunc esse potest, an Hippocrates revera dies criticos observavit, nec non suspicio, quae a quibusdam tenebatur, se numeris Pythagoricis nimium obediisse, evanesceat. Alia vero quaestio est: an actiones periodicae ejusdemmodi atque iisdem temporibus nostro aevo atque climate, succedant, ac aetate atque climate Hippocratis? — Medici clinicorum magna cohors vero hanc quaestionem affirmat.

Fontes ex quibus haec actiones vis vitalis periodicae promanant, erunt:

- I. Vis vitalis ipsa, quatenus peculiari forsan constitutione gaudet.
- II. Connubium vis vitae cum animo;
- III. Connubium ejus cum partibus corporis, ideoque organisatio corporis.
- IV. Res externae, quae in corpus agunt.

Sed futuris laboribus comittere coactus sum eruere, quid quique horum, quatuor fontium in specie & singulus, quidque in connubio huc conferant. — Animum vero pro vario ejus in diversis aetatibus atque temporibus statu, phaenomenis atque actionibus vis vitalis, quae, quia iste discreto tempore accidit, periodica erunt, rationem praebere mihi persuasum habeo,

Notione criseos investigata atque, ut nobis videtur accuratius determinata, restaret, ut nunc criseos notionem applicaremus. At hoc arctos, in quibus dissertatio haec inauguralis inclusa est, fines excederet, atque tempus, quod huic impendere, mihi per res, quae circumstant, licet, Itaque sufficiat, brevibus tantum quasi schema delineare.

Notio Criseos tribus constat momentis,

- I. Actione vis vitalis in morbi,
- II. — Morbi tollendi causa succedenti,
- III. — — periodica,

His superstruenda esse videtur doctrina de crisi.

- I. Morbi, quoad causas, fuerunt,
 - a. *absque materia*, qui ex vi vitali ipsa, & a causis non materialibus producti sunt,
 - b. cum aut *a materiali* quadam causa, quae, vel
 - α.* sensibilis vel
 - β.* non sensibilis fuit

Solu-

Solutio morborum itaque

quoad a. *absque evacuatione* necessaria — & si quaedam succedunt, certe non corpus delicti continent.

— b. quidem *cum evacuatione*, id est, remotione causae ejusdam materialis, at tantum

α. *cum evacuatione sensibili*, ni quoque in hoc casu materies peccans blanda, innoxiaque redditur, aut, ut ajunt, assimilatur

β. vero — *cum evacuatione nonsensibili*, succedet.

Attamen non interficias itur, morbos hujusmodi non turbulento modo — quinimo cum evacuationibus sensibilibus solvi posse — sed tantum non necessarias esse evacuationes sensibiles in hoc uti in morbis primae classis — afferro.

II. Actio vis vitalis removendi morbi causa succedens.

Hic molimina vis vitalis in morbis; necnon punctum aut *gradus*, & *mos* ejus efficaciae, si morbus tolli debet, perferenda veniunt. Quo etiam *impedimenta* criseos perpendenda pertinent.

III. Actio vis vitalis, periodica. Si omnis virium vitalium actio periodice succedit, non sejungi poterit hoc momentum a Nr. II, & tantum in abstracto separata sunt ab invicem. Sin vero praeter continuas actio-

nes vis vitalis, *actiones*, intensiones, molimina, aut quo alio nomine venerint — *periodica* — aut, quibusdam tantum temporibus profert vis vitalis, omnino duo a se invicem satis diversa momenta sunt, medicis artificibus magni usus, atque pretii. —

Hic *dierum sic dictorum criticorum, indicantium, medicinalium expositio.*

Fateri candide liceat, esse in votis intimis, ut, ni ea, quae proposita sunt, saltim labor, & voluntas, quos his primitiis impendi, omnibus probentur genuinis in medicina artificibus.

10/18

Pica

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA
NOTIONEM 7
CRISEOS SISTENS.

QVAM
CONSENSV ATQVE AVCTORITATE GRATIOSAE
FACVLTATIS MEDICAE

IN ALMA FRIDERICIANA
PRO
GRADV DOCTORIS MEDICINAE

LEGITIME OBTINENDO
DIE II. FEBR. MDCCXCIII.

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR

IO. FRIDERICVS CHRIST. THIEME

NEBRAE - SAXO.

HALAE,

LITTERIS TRAMPIANIS.

